

Letním Skotskem:
West Highland Way,
Cairngorms, Skye Trail

léto 2015
Jana a Pavouk

- „Venku je nějak černo.“
- „*To není černo, to jsou machničky!*“

Deníček z putování po horách Skotska od 26. 6. 2015 do 17. 7. 2015

Foto na první straně obálky: NP Cairngorms, z vrcholu Ben Macdui,
str. 3: NP Cairngorms, jezero Loch Muick, třetí strana obálky: na Krá-
lovské míli v Edinburghu, poslední strana obálky: v Edinburghu

Zapsal Pavouk, doplnila a opravila Janča

Nafotili Janča a Pavouk

Vytvořili pro radost na podzim 2015 Janča a Pavouk Ledvinovi

www.ledvinovi.cz

Knihy Evropské trekky snů nám už v zimě napověděla, kam bychom v létě mohli jet na dovolenou. Zlákala nás dálková pěší cesta „West Highland Way“ v centrálním Skotsku. Cesta začíná u Glasgow a vede asi 150 kilometrů k severu až pod Ben Nevis, nejvyšší horu Skotska a celé Británie. I na Ben Nevis bychom se rádi podívali. Co dalšího podniknem ve Skotsku ještě nevíme, uvidíme až na místě, co nás zláká dál. Asi měsíc před odjezdem jsme nakoupili vlakové jízdenky do Londýna a následné spojení do Glasgow. Koncem června konečně nadešel čas odjezdu.

Cesta na sever

Pá 26.6. 2015 Brno – Vídeň – (cestou do Kolína n. Rýnem) /vlak/

Vyrazíme po práci a pořádně nevyspalí díky balení předchozí noc. Nejbližší plán je dojet relativně rychle do Glasgow: vlakem přes Vídeň, Kolín nad Rýnem a Brusel do Londýna a pak busem do cíle. Kolem půl sedmé večer nasedáme v Brně do vlaku a na jeden přestup jsme ve Vídni. V rakouské metropoli máme necelé dvě hodiny čas na večeři v nádherných zahradách zámku Belvederu. Ve tři čtvrtě na deset nasedáme na hlavním nádraží do přímého vlaku jedoucího do Kolína nad Rýnem. V kupé je ještě paní a mladá slečna. Všichni si hned děláme spací úpravu: stažením sedaček vznikla souvislá plocha. Velmi děkujeme rakouským drahám za pohodlné a nastavitelné sedačky ve vagónech. Jedeme tak sice jen na lístek na sezení, přitom spíme krásně jako na lehátku.

So 27.6. – Kolín n. Rýnem – Brusel – Londýn /vlak/ – směrem na Glasgow /bus/

Pěkně vyspíkaní a nasnídaní vystupujeme ve tři čtvrtě na devět v Kolíně na Rýnem. Nádraží je přímo v centru, u katedrály, na břehu řeky. Asi 40 minut, které máme jako rezervu na přestup, trávíme procházkou: po kostele, po nábřeží a po železničním mostě, jehož lávka je z jedné strany zcela zaplněným zámečků lásky.

Ve tři čtvrtě na deset nasedáme do vlaku kategorie ICE směr Brusel. Bohužel je vyluka na trati do Cách a musíme jet pomalou oklikou. Za Cáchami konečně vlak výrazně zrychluje a o půl jedné jsme v Bruselu. Máme asi čtyři hodiny na přestup, za které se máme s velkým předstihem dostavit na odbavení na vlak do Londýna: přísný britský systém. S batohy na zádech míříme pěšky malými uličkami do centra na hlavní náměstí; oběd z vlastních zásob a okružní cesta centrem. Na závěr procházky oceňujeme pěkný výhled od „Justičního paláce“, výtah dolů do uliček, pivo v baru před nádražím. Po krátkém posezení už míříme na odbavení na vlak *Eurostar*, jezdící mezi Bruselem a Londýnem.

Pečlivě nám kontrolují naše jízdenky, imigrační úředník dlouho mlčky zkoumá moji občanku.

- „Byl jste v poslední době v Sierra Leone, Libérii nebo v Guinei?“
- „Nikdy jsem nebyl v Africe.“

Londýn, vlak Eurostar Brusel-Londýn

Procházíme úspěšně i kontrolou na ebolu a pár minut před pátou hodinou vyjíždíme. Většinou uháníme rychlostí asi 300 kilometrů za hodinu, jen pod kanálem La Manche zpomalujeme na rychlost „jen“ 160 km/h. Za dvě a čtvrt hodiny, se dvěma zastávkami, jsme po šesté hodině na nádraží St. Pancras v Londýně. Máme teď skoro pět hodin času, než pojede noční autobus do Skotska, do Glasgow.

- „Look right“

První nápis, který vidíme před nádražím, je nápis na přechodu pro chodce, určený nejspíše hlavně nám cizincům z kontinentu, abychom neskončili pod prvním autobusem, který jedzdí podivně po levé straně. A co když cizinec nerozumí anglicky? Tak to má asi smůla.

Janča, která Londýn trochu zná, nás oba vede i bez mapy a průvodce přes centrum směr autobusové nádraží Victoria; pro mě je to malá prohlídka Londýna. V Soho zrovna končí nějaká velká „pride“, všude jsou neuvěřitelné davy lidí, ale zjevně v pohodě. Hlavní barva akce je duhová. Večeříme v parku, mezi desítkami dalších Britů a cizinců; pak už jen čumenda na Westminster a Big Ben osvětlené zapadajícím sluncem a už zcela tmavý Buckingham. Čekáme na autobus na nádraží Victoria a přesně v 11 večer vyjíždíme směr Glasgow. Ještě hodinu popojíždíme Londýnem, všude je spousta lidí i dětí; obchody otevřeny, městské autobusy plné.

Londýn = město lidí.

West Highland Way

De 28.6. – Glasgow /bus/; Glasgow – Milngavie /vlak/; Milngavie – Drymen – Milarrochy /pěšky celkem 34,5 km/

Asi o půl osmé ráno jsme v Glasgow. V noci jsme cestou projížděli několika slejváky, i teď je zataženo a prší. Informační kancelář na nádraží je ráno zavřena, tak jdeme bez okolků na blízké nádraží Queen Street na vlak, který by nás měl zavést na předměstí, do městečka Milngavie /čti milgáj/, na začátek cesty West Highland Way. Avšak dnes, v neděli, odsud vlaky nejezdí.

- „Sakra, asi špatné informace z internetu. Hloupý skotský vyhledávač.“

Musíme tedy přejít na druhé nádraží Glasgow Central, kde nám ovšem vlak právě ujíždí a další jede za hodinu. Máme to jen deset minut chůze deštivým liduprázdným centrem. Hlavní nádraží je dost staré a ne zmodernizované, podzemní stanice jejich „S-bahn“ vypadá ještě starší a zanedbanější a nečeká se v ní příjemně. Pár minut po deváté konečně jedem a v 9.30 jsme v Milngavie.

Z nádraží předměstského městečka Milngavie to máme pouhých dvě stě metrů pěšky ke sloupu na pěší zóně s nápisem *West Highland Way*, což je oficiální i náš začátek cesty. Čeká nás přes 150 km pěšího putování na

sever, až pod horu Ben Nevis. Zrovna neprší, fotíme se, a v 9.45 vyrážíme. Jdeme proti proudu řeky, po kvalitní cestě, hustým lesem, skoro po rovině. Začátek putování tak není žádný krpál, jako je to skoro vždy v jiných horách. Krajina je mírně zvlněná, prší i zároveň prosvítá sluníčko, občas se můžeme kochat výhledy na okolní krajinu. Jdeme přes pastviny ovčí a krav, každou chvíli si musíme otevírat vrátka v ohradě. Turisté, kteří šlapou stejným směrem jako my, jdou většinou nalehko, jen s malým batůžkem. S většími batohy je nás menšina. Pozdní oběd v osadě Gartness (16,5 km z Milngavie) u starého bývalého mlýna. Cesta je buď zpevněná či travnatá, jen občas se jde po asfaltu. Kolem 15 hodiny jsme u městečka Drymen, které slouží jako dnešní cíl pro některé turisty. My pokračujeme, obcházíme obec velkým obloukem, jdeme mírně nahoru, pak traverz, následují obrovské plochy vykáceného lesa. Procházíme kolem cedule zákaz táboření. Pastviny, slejvák, výstup do kopce Comic Hill (360 m).

Ze západního vrcholu kopce bychom nádherně mohli vidět jezero Loch Lomond, které leží přímo pod námi. Ale mraky jsou všude, tak vidíme jen šedou plochu, se zanedbatelným podílem modré barvy. Loch Lomond je s plochou 70 km² největším jezerem ve Skotsku. Čeká nás prudký, ale pohodlný sestup k jezeru, do osady Balhama, kde jsme asi o půl šesti (32 km). V Balhamě není žádný kemp, který potřebujeme. Jsme totiž na území, kde se ve Skotsku výjimečně nesmí spát na divoko, ale jen v kempech, a tento zákaz nechceme porušit. Pokračujeme po břehu jezera k severu, necelé 3 km, do další osady Milarrochy, kde už kemp je. Platíme 7 liber za osobu a noc. Je

Za deště na začátku West Highland Way u Milngavie

Na břehu jezera Loch Lomond

tu pěkné posezení venku, i pod střechou. Večer se poprvé ve Skotsku seznamujeme se skotskou „hrůzou“ a „postrachem“, kousavými muchničkami, nazývanými *midges*. Dáváme si sprchu a využíváme posezení v kuchyňce pod střechou. Dnes od rána jsme ušli 35 kilometrů, oba nás bolí nožičky, přeci jen to byl první den putování. Celý den bylo zataženo, občas deštík, chvilku svítilo sluníčko a to dokonce tak, že nám chvílemi bylo horko. Celý den jsme šli po cestě buď zpevněné šotolitě nebo travnaté, jen krátké úseky po asfaltu.

Po 29.6. Milarrochy – Inversnaid – Beinglas (Ben Glas Burn) /celkem 30,5 km/

Zatažený den, občas s deštíkem. Celá dnešní etapa má vést podél jezera Lomond. V noci několikrát pršelo, ale ráno naštěstí neprší. Vaříme venku, snídáme pod střechou a po půl deváté vycházíme. Je zataženo, celé jezero tak vypadá šedě. Zpočátku jdeme krásnou cestou březovým lesem, míjíme další kemp, stále po břehu, skoro pořád v lese až do místa Rowardennan, kde končí silnička a kde je informační centrum zdejšího národního parku. Odsud by šel udělat výlet na kopec Ben Lomond nad jezerem, ale dnes to nemá smysl, všechny hory jsou v mracích. Pokračujeme dále, pohodlnou cestou. Měla by tu odbočovat „alternativní cesta“ West Highland Way, která vede níže po břehu jezera a která nás více láká. Ovšem zrovna tady musí provádět nějaké úpravy, jelikož vlastní odbočka je pečlivě zatarasená a označena cedulí „zákaz vstupu“. Cesta je stále dobrá, vede celá lesem. Stoupáme poněkud nahoru a zase dolů, jezero je daleko pod námi. Po delší

přestávce scházíme přímo na břeh jezera. Je právě jedna hodina; obědváme na kamenné pláži hned u jezera. Vedle nás je krásné místo na stanování. Když odcházíme, poprvé za dnešek se rozprší. Jdeme po dobré cestě asi 3,5 km do samoty Inversnaid, furt je to les a malé potůčky. Kolem třetí hodiny jsme u hotelu. Je tu přístav, nóbl hotel a končí tu silnice, přicházející k jezeru z hor. Pěkný vodopád, co je hned vedle, padá skoro přímo do jezera. Následuje nejhorší dnešní úsek: 5 km po kamenech, furt nahoru, prudce dolů, kameny kloužou, bláto, spousta potoků, stále jen les, furt nad jezerem Loch Lomond.

Oba jsme vcelku rádi, když nepříjemný úsek končí. Od jezera stoupáme do sedýlka (asi 75 metrů nahoru) a při sestupu zastavujeme na svačinku v Doune, což je jedna ze dvou *bothy* na celé West Highland Way. *Bothy* je chatička, která je v krajině pro každého volně přístupná. Ve Skotsku je takových asi sto. Tady, *bothy* Doune, je bývalý obytný dům, kde bydleli dříve zemědělci. Dnes je uvnitř místo na spaní, krb, stoleček a židličky. Dostáváme se na konec jezera Lomond, kus nad místo, kde do něj ústí řeka Falloch. Ještě přejdeme malý hrbek, následuje delší cesta úbočím hřebene a jsme u říčky Ben Glas Burn, kde leží i hospoda Beinglas a kemp. Je 18.20 a právě začíná pršet. Pod malinkou stříškou s informační tabulí vedle kempu vaříme večeři. Stan si jdeme postavit nadivoko zpátky za potok, hezky mezi ovečky a jejich boběčky. Dnes máme s Jančou výročí svatby, to se musí oslavit: po vlastní večeři rychle do místní restaurace na pivo, skotskou limonádu *Irish-Bru* /*čti ajen brá*/, zapečené bramborové slupky se skotským sýrem a výborné zákusky – jeden čokoládový se spoustou smetany a druhý jablečný koláč s karamellem a zmrzlinou: mňam, mňam. Chystání do spacáku a čištění zubů nám zpříjemňují tisíce mušek *midges*: mňam, mňam.

Škoda, že za těch 24 hodin pobytu poblíž jezera Loch Lomond nebylo jezero nikdy celé osvětlené sluncem, ani jeho větší část.

Út 30.6. Beinglas – Tyndum – Bridge of Orchy /30 km/

Skoro celou noc pršelo.

– „Venku je nějak černo.“

– „To není černo, to jsou muchničky!“

Prší bohužel i ráno, když chceme vstávat. Kolem sedmé se dešť umoudří, ale stan se nedá opustit – tisíce (spíše deseti tisíce) mušek čekají na nás v okolí stanu. Vaříme a jíme schouleni v našem pidi stanu, což je díky miniaturnímu prostoru a navíc vodě všude (nedá se dotknout stěn) docela náročná/veselá činnost. Už bez deště balíme. Nepříjemné je bourání stanu, dotknu se rohu stanu zevnitř a hned mám na ruce minimálně 100 mušek. V 8.20 vgrážíme. Pohodlná cesta nás vede proti proudu řeky Falloch, stále mírně vzhůru, asi hodinu a tři čtvrtě chůze. Mrholí a zase přestává a trochu se tak otevírají výhledy – na holé kopce a na občasný smrkový či modřínový les. Podcházíme železniční trať i silnici a za chvíli jsme v sedýlku (250 m).

Muchničky žerou, stačí jen se zastavit. Pokračujeme lesem se spoustou potoků, sestupujeme dolů a křížíme hlavní silnici. Míjíme ruiny nějakého

Zelená a bílá

„svatého“ místa, v 8. století tu prý kázal jistý svatý Fillan. Dále nás čeká rovinatý úsek, chvíli jdeme přímo podél řeky. Je tu super místo s lavičkou právě pro naši obědovou přestávku, ale lítá tady spousta muchniček. K obědu sedáme, přece se nedáme! Za další čtyři kilometry jsme ve vesničce Tyn-drum, kde je malá samoška a i několik hotelů (tady ve vesnici muchničky kupodivu nejsou). My jen svačíme a za obchodem si z kohoutku bereme vodu na pití. Stoupáme mezi silnicí a železnicí, do sedla asi ve 300 metrech. Objevují se nádherné výhledy k severu. Vlastně jen skoro nádherné, nebýt mraků. Slunce přitom svítí, až se musíme nakrémovat proti spálení. Následuje „sešup“ 80 výškových metrů, dále pohodlná polňačka, a řeky místo na odpočinek a pak asi šest kilometrů skoro po rovině s výhledem na hory Black Mount na sever. Cesta je sice stále pohodlná, ale odpolední únava způsobuje, že jdeme stále pomaleji a pomaleji. V pět hodin jsme v osadě Bridge of Orchy (30 km). Je tu železniční stanice, pár domů, hotel (vedle hlavního vchodu do hotelu kohoutek s pitnou vodou) a především krásný starý most přes řeku Orchy. A hned za mostem super travnané místo na stany, dokonce i s koupáním v řece. My se jen myjeme, na větší koupání je voda studená. Jsme tu zatím první, těsně po nás přichází ještě jeden solový turista. Hodně fučí. Kolem sedmé hodiny dokonce na chvíli slunce vysvitne na stan a osvětluje i celý most. Na noc se vítr naštěstí uklidňuje, což je dobrá zpráva, ale muchničky se o to více radují z naší přítomnosti.

St 1.7. Bridge of Orchy - Kingshouse - Rinlochleven /asi 33 km + 2 km výlet/

Ráno je krásně, bezvětří a pod mrakem. Vstávání ze stanu už máme zmáknuté: stačí rychle proskočit „stěnou“ černých mušek, které jsou všude, a jsme náhle relativně mimo ně: na plácku hned nad řekou. Snídáme, balíme a kocháme se výhledy na řeku a protější kopce. Ve 7.45 vycházíme. Pohodlná cestička nás vede až na hřebínek, na krásnou vyhlídku na jezero Loch Tulla a hřeben Black Mount. I přes mraky svítí slunce. Několik dalších hodin máme „skotské slunce“. Nejprve sestupujeme k hotelu Inveroren, asi 400 m za ním je další kamenný most a nádherné místo na stany, mnohem větší a možná i hezčí, než jsme měli my. Začíná tu 200 let stará tzv. parlamentní cesta, jdeme po ní následujících 15 km. Je to samý špičatý šutr a v našich běžeckých kečkách se nám místy nejde moc pohodlně. Procházíme přes obrovskou bezlesou planinou. Nejsou tu žádné ohrady a nikde se proto nepasou ani ovce ani krávy. Vodu proto pijeme bez obav kdekoliv. Cestou do velmi mírného sedla je několik super míst na táboření, vždy u jednoho z kamenných mostků přes potoky. V sedglu se nám vlevo objevuje výhled na prý jednu ze super skotských hor - Buachaille Etive Mòr: hezká kamenná špička. Ještě pět kiláků sestupujeme až ke starobylému hotelu Kingshouse, ležícímu v širokém a známém údolí Glen Coe. Za kamenným mostem, hned vedle hotelu, je dobré místo na volné táboření. Kolem hotelu se volně pasou krotcí jeleni a laně. Obědváme z našich zásob.

Po obědě (13 h) pokračujeme po stále pohodlné cestě k západu. Je už

Bridge of Orchy, nádherné tábořiště přímo na břehu řeky

Údolí Glen Coe z vyhlídky

zcela zataženo, začíná pršet, ale jen na pár minut. Od silnice, která vede údolím Glen Coe, stoupáme prudce vzhůru po tzv. „Dáblových schodech“ do sedla ve výšce 550 m (14.45), nejvyššího bodu na West Highland Way. Sice je zataženo, ale i přesto se jdeme podívat na vyhlídku na kopec Stob Mhic Mhartuin (707 m), jen tak nalehko bez batohů po travnaté pěšince. Na severu se nám poprvé zjevuje obrovská hora Ben Nevis (1344 m, nejvyšší kopec Velké Británie). Všude „za námi“ je údolí Glen Coe. Bohužel fotky a videa budou zase jen šedo šedé, jelikož sluníčko je stále někde schované.

Vracíme se zpátky k batohům /15.45/. Dalších a pro dnešek posledních 7,5 km dnešní cesty je pro nás poněkud únavných. Nejprve klesáme úzkou cestičkou a pak pokračujeme v klesání ale už po široké šotolínové cestě, a nakonec poslední kilometr kráčíme podél obromných trubek přivádějících vodu z přehrady v horách na vodní elektrárnu dole v údolí. Unaveni o půl šesté přicházíme do městečka Kinlochleven, ležícího sice u řeky, ale zároveň už skoro na břehu mořského zálivu. U lávky přes řeku není žádný prostor na stan, tak si jej stavíme až v lesíku u prvních domků, také na břehu řeky. Asi 500 metrů chůze od nás je v centru obce samoška: mňam, mňam velký angreštový koláč jako zákusek po večeři a britská zeleninka jako vglepšení večeře. Večer je stále vedro. Kousavé muchničky a komáři žerou tak, že se zase nedá sedět venku, i když máme sítku přes obličej.

Čt 2.7. Kinlochleven – Glen Nevis (21 km + 3 km vycházka)

V noci nepršelo, ráno je zcela zataženo.

- „Au, au – ty potvory“
- „Tady se nedá vařit a snídat.“

Kvůli muchničkám rychle, se sítkou přes obličej, balíme a jdeme se nasnídat raději pryč z lesa, do centra městečka – u hlavního mostu přes řeku už mimo les jsou pěkné stolečky na piknik. Je tu hnedka mnohem méně těch „krvežíznivých bestíí“.

Ve tři čtvrtě na devět vgrážíme. Dnes bychom měli dojít skoro až do konce West Highland Way, před Fort William, těsně pod horu Ben Nevis. Hned za Kinlochleven cesta mírně stoupá hustým lesem, míříme do sedla, bohužel je furt zataženo. Asi po dvou kilácích se napojujeme na pohodlnou starou vojenskou silnici. Cestou vzhůru míjíme minimálně dvě dobrá místa na stany. Záliv moře, který máme za zády, je už jen tušit: jsme v mlze. Procházíme oblým sedlem, trochu fouká, jsou tu další vhodná místa na stany.

V deštíku velmi pozvolně klesáme, spíše traverzujeme nad říčkou pod námi. Procházíme velkým úsekem vykáceného smrkového lesa. Opouštíme vojenskou silnici (vojenská silnice=kameng) a mírně stoupáme. Jdeme hustým smrkovým lesem, Jana je už dost unavená a hlavně hladová. Nakonec to zvládneme bez přestávky až do sedla nad údolím Glen Nevis, kde ještě navíc odbočujeme na vyhlídku. Je to asi patnáct minut zacházky na vrcholek prehistorické, 2000 let staré pevnosti Dun Deardail /dún derde/. Dnes je to jen travnatý kopeček s nádherným výhledem. Sice fučí, ale je tu pěkný výhled až k Fort William a hlavně na celé údolí Glen Nevis. /13.15/ Hranice mraků je tak kolem 700 metrů, takže samotný Ben Nevis (1344 m) a okolí je pochopitelně celé v mracích. Slunce svítí, i když je skoro zataženo; je to typické počasí, které tady zažíváme. Famózní místo na obídek.

Sestupujeme ze sedla (250 m) do údolí, odbočujeme doprava (značeno jako varianta West Highland Way) a scházíme k řece Nevis. Jdeme kousíček proti proudu a stan stavíme hned za mostkem přes řeku, na jednom ze dvou výchozích míst výstupu na Ben Nevis. Slunce teď odpoledne praží - na slunci se hned příjemně omývá a perou trešky. Navečer jdeme procházkou do kempu, k informačnímu centru a po druhém břehu podél řeky až do restaurace Ben Nevis Inn. Janča si dává oblíbenou skotskou limču *Irish-Bru* a já pivo a jako mňamka octové čipsy. Po návratu z procházky skoro nemohu usnout, jak se těším na zítřka.

Ben Nevis, vrcholové plató

Ben Nevis, nejvyšší hora velké Británie (1344 m), vrcholová fotografie

Pá 3.7. Glen Nevis – Ben Nevis – Glen Nevis – Fort William /pěšky/ – Inverness /bus/ – Aviemore /vlak/ – Glenmore /stop/

V noci zase pršelo. V pět ráno se budíme, jako kouzlem je modro nad námi, i nad okolními kopci. Hurá! Na vedlejší louce se válí mlha, je poněkud chladněji. Nastal ideální čas vyrazit nalehko na Ben Nevis. Vyrážíme po snídani v 5.45. Raději si bereme do batohu skoro všechno oblečení, počasí se kdykoliv může náhle změnit, bez problémů tady může kdykoliv začít sněžit. Cestička je široká, chodívají tady asi davy, teď tu není nikdo.

– „Hele, oni se vrací z vrcholu?!“

Nějaká skupinka, co jde proti nám, fakt sestupuje, kdo ví odkud dnes jdou. Cesta, co kráčíme, je tak z 20 % tvořena vyskládanými schody; naopak, jen na pár místech je cestička rozbitá. Bohužel se objevují první mraky. Rychle nabíráme výšku. Míjíme jezero, cesta se klikatí po „hromadě kamení“, už tu neroste žádná vegetace. Na vrcholové pláni leží sníh, je zmrzlý, dobře se po něm jde. V 8.15 jsme na vrcholu Ben Nevis, ve výšce 1344 metrů, na nejvyšším bodě nejen Skotska, ale i celé Británie. Slunce praží, směrem k jihu částečně vidíme okolní hory, směrem na sever jsou však jen mlžné mraky. Překvapivě je absolutní bezvětrí. Na vrcholu Ben Nevis je vrcholový sloup, zbytky meteorologické stanice, což byla později hospoda a nyní je tu jen funkční malinká útulna. A všude jinde je jen sníh, který k severu prudce padá

menšími převějemi. Na to, že tu mají být po většinu roku mraky či déšť nebo sněžení, tak je tu teď super. Spolu s námi tu pobývají už jen další dvě skupinky turistů, brzy odchází a jsme tu zcela sami. Po půlhodině pobytu a průzkumu vrcholu zahajujeme sestup stejnou cestou. Postupně míjíme davy, co teprve teď jdou na vrchol; hotové procesí. Je jich minimálně 500! V 11.10 jsme zpět na břehu řeky Nevis, u našeho stanu, byl to moc hezký výlet!

Po krátké pauze balíme věci a kolem poledního vygrážíme dokončit cestu West Highland Way. Když přecházíme přes řeku po mostku, u kterého jsme měli postavený stan, všímám si cedule „No Camping“, umístěné vysoko na stromě. Dobrá, příště si stan dáme jinam. Včera jsme tento zákaz neviděli. Zbývá nám ještě asi něco přes pět kiláků až do centra města Fort William, kde cesta West Highland Way končí. Šlapeme podél silnice (krátká prohlídka informační centra národního parku) volnou krajinou podél řeky, za chvíli jsme u prvních domů města, procházíme kolem nádraží, přes pěší zónu. Na konci pěší zóny v centru je nápis oznamující, že jsme na oficiálním konci West Highland Way, a také socha unaveného, ale spokojeného cestovatele.

Pěkná cestička to byla, WHW byla dobrá rozcvička. Skotské počasí, až na poslední den, moc neprálo výhledům, mohlo být lepší. Nepršelo ale natolik, abychom byli zmáchaní, boty jsme měli celou dobu v podstatě suché. Déšť (či mrholení) pokaždé tak rychle skončil, jako rychle začal. Ještě doma v Brně jsme si mysleli, jaké davy turistů budeme každý den potkávat. Ale ani jich moc nebylo. V krajním případě by se dalo jít i bez mapy, cesta byla skoro celou dobu relativně dobře značena symbolem bodláku v šestiúhelníku. I když značení nebylo tak perfektní jako u nás v ČR. Pro lepší orientaci jsme si už z domu vzli přes internet koupenou výbornou orientační mapu od vydavatelství Harvey (mnohem lepší než od konkurenční firmy Ordnance Survey) se zakreslenou spoustou údajů, včetně kilometráže cesty. Pitná voda se dala vždy najít ve vesnicích, na samotách, v kempech a pak tekla i na řadě míst, kde se nepásly ovce a krávy a odkud jsme si ji také brali. Desinfekci vody jsme nepoužili, hnačka nebyla. Ben Nevis byl příjemnou tečkou za putováním, měli jsme na něm velké štěstí na počasí.

Na vrcholu Ben Nevis, pohled směrem k Fort William

Národní park Cairngorms

Naším dalším cílem ve Skotsku je pohoří a stejnojmenný největší skotský národní park Cairngorms, ležící asi 100 km severovýchodně od Fort William. Chceme začít od severozápadu, prozkoumat nejvyšší hory a nejhezčí místa a park přejít skoro celý k jihu. Přímý autobus z Fort William nejedí, musíme jet oklikou přes město Inverness, správní centrum celé skotské Vysočiny. V rychlosti nakupujeme jídlo na další dny a už nám jede první náš spoj, autobus do Inverness. Když vyjíždíme z města, obdivujeme naposled celý masiv Ben Nevis, teď v brzkém odpoledni je nebe skoro bez mráček, na vrcholu by bylo ještě lépe než ráno!

Jedeme prý známým údolím Glen More, obrovskou sníženinou mezi dvěma mořskými zálivy, ve které leží i jedno z nejznámějších jezer světa, Loch Ness. Jezero je úzké, dlouhé asi 35 km, oba břehy porostlé lesem. Z Fort William do Inverness, vede právě onou sníženinou Glen More známý Kaledonský kanál: lodě od počátku 19. století překonávaly systém zdymadel a kanálů mezi mořem a jezerem. Tím si výrazně zkrátily cestu právě z jedné strany mořského zálivu na druhý. Do té doby musely obeplouvat celé pobřeží severního Skotska. Autobusem několikrát přejíždíme přes kanál po zvedacích mostech, kdyby i v dnešní době potřebovala proplout nějaká vyšší loď. Jsou tu všude moc hezké výhledy na okolní lesnatou krajinu.

- „Jani, nespí! Na jezeře je vidět lochnesska, podívej!“
- „Musím spát, když spím, tak mi není v autobuse špatně.“

V Inverness se jdeme podívat na hrad v centru (novostavba z 19. století) a pokračujeme odsud vlakem (12 £ na jednoho; bus by stál 10 £) do městečka Aviemore, které je hlavním východiskem do pohoří Cairngorms. Vlak je pohodlný, škoda že vlaková doprava je ve Skotsku velmi drahá. Ve čtvrt na sedm vystupujeme na nádraží, přímo v centru Aviemore. Těsně před zavírací koulí vbíháme do informačního centra ležícího hned vedle nádraží, kde konečně mají mapu Cairngorms, kterou jsme v Inverness marně sháněli: opět od nakladatelství *Harvey* (nepromokavá, v měřítku 1:40 000; na celé hory stačí jen jedna mapa, od konkurenční firmy Ordnance Survey bychom potřebovali map více). Autobus večer nejedí, takže se přímo pod hory Cairngorms, přibližně deset kilometrů do horského centra Glenmore, přesouváme stopem. Středisko leží hned vedle nádherného jezera Loch Morlich (300 m).

Jsme přímo pod vysokými horami a sedíme na břehu jezera. Tato strana jezera je tvořena údajně nejvýše položenou písčnou pláží v Británii. Janča si jde zaplavat, na mě je to dosti studené. Nebe je zcela bez mráček. Oba jsme velmi nadšeni z nádherného pohledu na hory, které jsou krásně osvětleny večerním sluncem. K dobrému pocitu a skvělé náladě přispívají lavičky se stolečky, přímo uprostřed zmíněné pláže. Lepší místo na večerní posezení a večeri jsme si nemohli přát. Je tu nejlepší výhled, co zatím máme ve Skotsku.

Pohoří Cairngorm, večer na břehu nádherného jezera Morlich

Jezero a jeho okolí vypadá báječně a přitom je volně přístupné. Po večeři si na závěr dne jdeme sednout do super hospůdky *Pine Marten*, ležící nedaleko jezera. Sedíme a posloucháme živou hudbu: místní bard Riverman Rod zpívá skotské a irské písně, pro doprovod sám střídá kytaru, mandolínu, banjo. Velmi příjemná atmosféra! Kolem jedenácté se zvedáme a jdeme po silnici k jihu, kde po půlhodině chůze táboříme u jednoho parkoviště schovaného v lese. Lezeme do spacáků kolem půlnoci, je stále skoro světlo. Dnešní den byl téměř dokonalý, i na počasí byl nejhezčí. Celý den bylo vlastně vedro a svítilo slunce. Další dny už bychom měli chodit v drsných horách, buď uděláme velké vícedenní kolečko a nebo hory celé přejdeme od severu k jihu.

So 4.7. U Glenmore (350 m) – Chalamain Gap (700 m) – Lairig Ghru (830 m) – Corroul Bothy (550 m)

V noci, což je jen skotské šero bez pořádné tmy, zase prší. Ráno střídavě lijí a prší. Posnídáme koblížky a jdeme zase spát. V poledne konečně přestává, rychle balíme věci. Slunce sice začíná svítit, ale jen skrze mlhu, a k tomu navíc mrholí. Kopce jsou v hustých černých mracích, nemá smysl chodit přes nejvyšší vrcholky, jak jsme včera plánovali. Půjdeme sice k jihu, ale „jen“ přes snad nenáročné sedlo Chalamain a pak údolím Lairig Ghru, až k chatičce Corroul. Výstupy na vrcholy si necháme na další dny. Krátce před půl jednou vyrazíme.

Jdeme lesem asi půl hodiny po upravené cestičce paralelně se silnicí (je to zároveň pěší stezka pod pozemní lanovku), překračujeme po lávce řeku a pěšinou přecházíme z lesa do otevřené krajiny. Nebe je všude bílé, za zády dokonce černé, prší a svítí slunce. Vítr se mění na víchr, půlhodinu se „výživně“ klátíme v hlubokém předklonu. Scházíme do malinkého údolíčka, kde jsme trochu v zákrytu a kde můžeme poobědvat. Pak stoupáme do skalnatého sedla Chalamain Gap. Cestička je dokonale upravená: odvodňovací kanály po obou stranách, vysypaná písečkem, na patřičných místech vyskládané kameny na přeskokování potoků. Sestupujeme mírně po schodech (ano, schody!) do údolí Lairig Ghru /Iering gru/. Mnohem užší cestičkou

V sedle Lairig Ghru

(někdy jen po vřesu, blátem, po kamenech) stoupáme zcela schovaní v mracích z jihu do sedla. Čím výše, tím méně toho vidíme. I pěšina postupně mizí. Jdeme pomalu, samá kamenná moře a suťová pole. Samotné sedlo není jednoznačné, není to jen jedno sedlo. Celkem míjíme asi 5-6 falešných sedel, tedy vždycky si řekneme, že jsme v sedle a přitom ne. V mraku vidíme stěží na 20 metrů, což by mohlo zvýšit naši dezorientaci. A tak překračujeme další a další „falešná sedla“, míjíme dvě menší jezera. Konečně překračujeme snad už poslední sedlo (asi 830 m), nyní bychom měli jen scházet, už to bude z kopce. Mírně bloudíme v suťovisku (na mapě je cesta nakreslena přímo podél potoka, měli jsme však jít kousek dál od potoka vlevo) a jsme na cestičce, která se nám opět zjevuje, a která vede dolů širokým a bezlesým údolím, které se opět jmenuje Lairig Ghru.

Jsme teď mnohem klidnější, když máme konečně jasně vyšlapanou cestičku a také už vidíme celkem do dále pod nás. Bohužel po dešti je místy z cestičky potok a bahniště. Neustálé vyhýbání se vodě nás zpomaluje a stejně nemá efekt, boty máme úplně promáčené. Údolí Lairig Ghru je dokonale symetrické ve tvaru U, jak ho vymodeloval pevninský ledovec. Nejsou tu žádné stromy, jen kameny, tráva, kytky a většinou všude vřes. Asi po dvou hodinách chůze odbočujeme z hlavní pěšinky, po mostěčku překračujeme řeku Dee, v těchto místech je to ještě jen malá říčka. Cestou k mostěčku to беру zkratkou přes bažiny. Boty, které jsem měl před chvílí polo mokré, jsou teď úplně mokré. Po pár minutách chůze jsme po šesté hodině u chatičky - *bothy* Corroun. Jsme v údolí, ve výšce asi 550 metrů.

V chatičce je ubytována jenom dvojice turistek z Glasgow, všichni čtyři se sem pohodlně vejdem. Při dostatečném namačkání by bylo místo tak pro deset lidí. V chatičce je dvoupatrový prostůrek na spaní, tři židličky, krb, nádobí a jako luxusní nadstandard záchod se samostatným vchodem. Jedna z holek se pokouší rozdělat oheň z čerstvě natrhaného vřesu, ale neúspěšně. Večer se mraky trochu trhají a nad námi vidíme Ben Macdui, druhou nejvyšší horu Skotska. Za celý den jsme potkali jen tři skupiny turistů a to je přitom sobota a léto. Snad bude zítra lépe než dnes.

De 5.7. Corroul - Angel's Peak (1258 m) - Braeriach (1296 m) - údolí Lairig Ghru - Corroul

Ve dvě v noci je zcela jasno, krásně svítí měsíc, v sedm ráno jsou naopak všude mraky, můžeme klidně pokračovat ve spaní. V osm vstáváme, mraky se roztrhaly, je však zataženo. Dnes máme v plánu udělat si okružní výlet nalehko, přes západní náhorní plošinu masivu Cairngorm. Po vydatné vložkové kaši se loučíme s děvčaty a v devět vyrážíme. Přímo od chatičky stoupáme cestičkou do kopce na náhorní plató. Cesta je velmi pohodlná, jenom kousek pod hranou musíme projít malým sněhovým polem. Na hranu planiny do výšky 900 metrů nám to trvalo asi tři čtvrtě hodiny. Chvilími svítí slunce, je teplo, ale stále zataženo. V mlze v dálce vidíme zřejmě stádo sobů. Míříme k severu na horu Stob Coire (1213 m), jdeme po trávě a po oblých kamenech, které jsou ohlazené a urovnány sněhem a ledem. Je půl jedenácté a v protisměru potkáváme první skupinu turistů s batohy.

- „Znáte předpověď počasí?“
- „Ve dvanáct začne hustě pršet.“
- „A jak daleko na Braeriach?“
- „Asi čtyři hodiny!“
- „Tak to bude síla!“

Další hodinu a půl obcházíme skoro vodorovně veliké boční údolí, na jedné straně s kolmými stěnami. V tomto údolí pod námi pramení řeka Dee, jedna z velkých řek Skotska.

Z obavy před blížícím se deštěm vynecháváme vrcholek Cairn Toul (jen ho traverzujeme), následně už kráčíme přímo přes vrcholy této velké žulové planiny. Všude kolem vidíme další hory, škoda že je bohužel pod mrakem. Nejbližší hora, masiv Ben Macdui, je hned přes údolí Lairig Ghru, kde spíme, dále vidíme horu Cairn Gorm, kam vede od severu pod vrchol pozemní lanovka. Jdeme buď po kamínkách nebo po trávě, jen na pár místech jsou méně příjemná kamenná moře. Některé vrcholy jsou tak oblé, že vůbec netušíme, kde je vlastní vrchol. Přesně v poledne jsme na oblém vrcholu Braeriach (1296 m), třetí největší hoře Skotska. Ač je i tento vrchol velmi oblý, tak přímo od jihu jsou hned několik stovek metrů pod námi kolmé srázy. Zatímco obědváme, prochází kolem více skupin turistů a dokonce i jedna běž-

Výhled z hory Braeriach (1296 m) k jihu

kně, která to má asi jako dobrý trénink. Pokračujeme asi kilák pozvolným sestupem k východu (hlavní výstupová cestička na Braeriach), pak 100 metrů na sever a už se spouštíme prudce dolů do údolí Lairig Ghru, pěšinka je jen prvních dvě stě metrů, pak už mizí. Sestup však není tak náročný, jak jsme se obávali. Jdeme nejvíce po vřesu a trávě, sem tam kameny, míjíme podivné plechy, asi trosky nějakého letadla. Přeskakujeme potok a jsme opět na pěšině, po které jsme šli včera navečer. K chatičce to máme ještě hodinu a čtvrt pochodu údolím. Ve tři čtvrtě na tři jsme zpátky. Je zataženo, stále fouká, ale neprší, tak jak nám slibovali turisté, které jsme potkali dopoledne.

Odpoledne a večer neděláme nic. Škoda, že je poměrně chladno na vyse-
dávání před chatou. Do večera nakonec vůbec nezaprší, jen fouká. Navečer přichází jeden Angličan, který spí dnes v chatičce s námi. Ve stanu vedle chaty táboří další Angličan, učitel děcek, která tu v horách plní úkoly v rámci hry-expedice a on je na dálku hlídá. Velmi dobře zná zdejší hory a říká nám, že přibližně v těch místech, kam chceme jít zítra, je další *bothy*. Respektive to, co je na mapě značeno jako chata, je právě ona přístupná *bothy*. Super, hned máme na zítra dobrý cíl. Za celý den jsme na výletě potkali asi 15 lidí a odpoledne u chaty dalších asi 10. Cesty ve zdejších horách jsou vyšlapané, i lidé, kteří po nich chodí, tu jsou. Chybí ale jakékoliv značení, žádná rozcestí, ani kamenná, dřevěná, kovové tyče, nic. Přejdeš-li odbočka, je to tvůj problém. Ani muži tu nejsou, orientuj se sám, běž si kam chceš.

Po 6.7. Corroul (550 m) – Ben Macdui (1309 m) – Cairn Gorm (1245 m) – Loch Avon (720 m) – Hutchinson bothy (700 m)

Ráno jsou všude nad námi mraky, ale neprší. Postupně se trhají, je skoro modro. Pěkně vyspaní díky pohodlí v chatičce vyrážíme po snídani v 7.50 už opět se vším, co máme, v báglech. Jelikož je ještě „skotské skoro modro“, zkusíme jít zase přes vrcholky – přes Ben Macdui po další náhorní planině. Nejprve jdeme k severu po pěšině, po které jsme se včera vraceli, a asi po 20 minutách chůze odbočujeme na novou pěšinku (není zakreslena v mapách vydavatelství Ordnance Survey, v naší mapě od Harvey je) směrem k Ben Macdui. U potoka Alt Clach nan Taillear cestička končí. Bereme to doleva přes potok a přímo „po hraně“, po jižním hřebeni hory. Po vřesu, kamenech, blátem a přes kamenná moře (velké balvany) se škrábeme prudce vzhůru. Zrovna vysvitlo slunce a praží nám do zad. Konečně jsme v pořádných horách. Naštěstí vřes je průchodný a bláta je málo. Vrchol, který je nad námi, se už přibližuje. V 10.15 stojíme u vrcholového kamene Ben Macdui

(1309 m), nikdo tu není. Jsme zase na velké planině tak jako včera, jen více skalnaté. Už se opět dělají mraky. Jelikož je vrchol opět velmi oblý, tak paradoxně do dále není skoro nic vidět. Na severu se dá tušit moře a na západě hora Ben Nevis. Je v podstatě hezky, nemusíme z hřebenů hned utíkat do údolí, ale můžeme pokračovat napříč celou planinou k hoře Cairn Gorm. Opouštíme druhou nejvyšší horu Británie a po zprvu suťovitě, ale velmi výrazné cestičce pokračujeme. Lidi na vrchol chodí zdaleka nejvíc z této strany, jelikož je tu v údolí parkoviště a taky horní stanice pozemní lanovky.

- „Vidíš ty davy?“
- „Myslíš těch šest lidí v dálce?“
- „Ano, to je jako těch 500 turistů na Ben Nevis.“

Necelé dvě hodiny jdeme skoro po rovině, velmi mírně nahoru, dolů. Potkáváme první turisty. Třikrát překračujeme větší sněhová pole (na jižní straně!), kocháme se zataženými výhledy k severu a ve 12.20 jsme na vrcholu Cairn Gorm. Obídek. Je tu více lidí, k lanovce je to odsud jen kousíček. Vracíme se kousíček a bereme to po cestičce dolů k jezeru Loch Avon /čti án/. Zpočátku je cesta v trávě, následují prudké, avšak skvěle vyskládané schody (!) dolů strží, podél potoka. Jezero má být jedno z nejhezčích v ná-

Cairngorm, chatka Corroar, odpolední idylka

Cairngorm, sestup po schodech (!) k jezeru Avon

rodním parku, je protáhlé, ledovcového původu. Při zatažené obloze na nás velký dojem moc nedělá. Obcházíme západní stranu jezera, brodíme řeku. Někde by tu měl být bivač, ale nikde ho nemůžeme nalézt, taky ani moc nehledáme. Pod zataženou oblohou stoupáme nahoru, k dalšímu jezeru Etchachan. Chvilí svítí slunce a tak jen sedíme v trávě a díváme se na jezero a okolní krásné kopce. Od jezera vede cestička podél potoka, co vytéká z jezera. Po ní sestupujeme asi 250 výškových metrů k chatičce Hutchinson. Je 15.45. Nikdo tu není, utábořujeme se uvnitř. Chatka je malá, spí se buď na podlaze nebo na úzké prýčkové lavici. Jsou tu nová kamna, ovšem nikde žádné palivo. Záchod tady není, chodí se „s rýčem“ do okolí. Výhled je pěkný, ale v Corroir byl asi o něco hezčí, tady jsme schováni v bočním údolí. Myjeme se, pereme si prádlo. Večer se zase rozprší: takže bohužel nemůžeme sedět hezky venku před chatkou a dívat se do okolí.

Stejně jako u chaty Corroir, tak i tady a všude jinde cestou, bereme vodu a pijeme z libovolného potoka, libovolné řeky, nikde tu není žádný dobytek, ani ovce, ani krávy, které by vodu znečišťovaly. Jen pusté hory. Během dne jsme na planině potkali asi 20 až 30 turistů, odpoledne dalších asi 10.

Út 7.7.2015 Hutchinson bothy (700 m) – Linn of Dee (370 m) – Braemar – Auchallater (370 m) – Loch Callater: Callater Stable bothy (500 m)

Deštivý den. Celou noc asi pršelo. Ráno v sedm, když vstáváme, jsme zahaleni mlžnými mraky, prší snad zároveň „vodorovně“ i „svisle“. V chatičce však bylo dobře, horší to mají kluci ve stanech, co táboří vedle a co mají chatičku „zakázanou“ v rámci hry-expedice, kterou hrají. V osm hodin vyrazíme za deště dolů k jihu do údolí. Chceme dnes dokončit přechod této části národního parku Cairngorms a pokračovat v jihovýchodní části, směrem k masivu Lochnagar. Scházíme podél říčky Derry Burn, údolím Glen Derry. Občas je cestička příjemná, občas hustější vřes, kameny a velmi často bažiny, kde se nám jde špatně: musíme opatrně našlapovat, hledat místa, kam šlápnout a obcházet místa, do kterých bychom se mohli probořit. Procházíme obrovským plochým, bahnitým údolím (asi nánosy řeky) s nově vysázeným lesíkem, aneb plantážemi stromů. Asi po pěti kilometrech chůze překračujeme po mostku říčku, je tu pěkné místo na táboření. Procházíme nádherným řídkým borovicovým lesem, střídavě prší a svítí slunce. Docházíme k zavřené chatě Derry Lodge (mostek přes řeku, rozcestí cest). Asi 300 metrů po proudu, přímo na břehu řeky, je další chatička – *bothy* Bob Scott's. Je pěkná, prostorná a na super místě. Nacházíme v ní dobroty, ananasové želé nám přišlo k chuti hned, pytlík s uvařenou ochucenou rýží si necháme na večeři. Po pěkné polní cestě podél řeky pokračujeme v dešti malebným údolím až na místo zvané Linn of Dee, což je kraťoučkový kaňon

V údolí Glen Derry

řeky Dee. Řeka se tu prodírá a klikatí úzkým skalnatým kaňonem. Přes soutěsku se klene starý kamenný most. Celý úsek nemá více než 200 metrů, ale je moc pěkný.

Je něco po dvanácté hodině, skončili jsme přechod severní části hor a chceme se dále přesunout více na jihovýchod (asi 14 km) a pokračovat do další části národního parku Cairngorms, na Lochnagar. Kráčíme asi tři kiláky po silnici, když nám zastavuje hned první auto, co projíždí kolem. Jedeme s ním do turistického městečka Braemar. Kupujeme si obídek v samošce, ve slejváku obědváme, naštěstí tu jsou venkovní lavičky pod krytou střechou informačního centra. Dlouhé desítky minut trávíme v informačním centru, přemýšlíme, co ještě ve Skotsku dělat, kam se podívat. Nepřišli jsme na to ale hned, uvidíme v dalších dnech. Dobré je, že jsme se v íčku dozvěděli, že u jezera, kam míříme, by měla být také *bothy*, údajně jediná v Lochnagaru. Ve slejváku se jdeme podívat na místní hrad Braemar. Je to asi 1,5 km chůze po silnici. Hrad je malinký a za vstup se platí 8 liber, tak si ho prohlédneme jen zvenku.

Vracíme se do městečka a vyrazíme po silnici k jihu, přitom stopujeme, ale marně. Během pěti kilometrů chůze po silnici máme alespoň čas si pořádně prohlédnout ploché údolí plné oveček. U samoty Auchallater odbočujeme doleva na polňačku, procházíme brankou v ohradě a ocitáme se v údolí Glen Callater. Hodinu jdeme širokým údolím po pohodlné polní cestě, proti proudu stejnojmenné říčky. Vpravo nad námi se pasou ovce, vlevo jsou oblé kopce. Všude roste vřes a tráva, nikde ani stromček. Kolem čtvrt na sedm jsme na břehu jezera Loch Callater u většího kamenného stavení. Na dvorku se zahne k dřevníku a ... opravdu tu je velmi uměle skrytá *bothy* Callater Stable. Je to asi bývalý výměnek - původní stavba - a naproti v domě na stejném dvorku bydlí normálně nájemníci. Kdybychom nevěděli, že tu někde má *bothy* být, tak by nás určitě nenapadlo se někomu procházet po dvoře a zjišťovat, zda tam nemá veřejně přístupnou chatičku.

V *bothy* dnes nocuje kromě nás, třech dalších turistů a jednoho cyklisty i jeden trochu divný a oplzlý starší pán o holi, jež sem přijel autem, asi dostal povolení k vjezdu do údolí. Byl by tu super výhled na jezero, ale je zataženo a už zase prší. Večer testuji systém zdejších skotských toalet. Beru si rýč a jdu si vykopat vlastní latrínu: odkryji obrovský drn, čímž vznikne malý záchůdek, který po použití zase drnem přiklopím. Večer se chvíli bavíme s jedním z turistů o tom, kam se zítra chystáme, a on říká, že přímo u jezera Muick, kam míříme, je další *bothy* (o které slečna z turistických informací nevěděla). Super informace, snad tam zítra dojdeme. Dopoledne jsme potkali asi 20-30 turistů, navečer už nikoho.

St 8.7. Loch Callater (500 m) - Lochnagar (1150 m) - Loch Muick (400 m) /Glas-allt-Shiel/

Pršelo asi celou noc, nad ránem je vše schované v mracích a navíc mrholí. Stejně tak je i v sedm, i v osm hodin. V devět mraky trochu stoupají vzhůru, ale moc hezky není. I tak vstáváme a rozhodneme se vyrazit přes kopce: zkusíme projít hlavní hřeben Lochnagar a sejít k jezeru Loch Muick, tak jak jsme včera plánovali. K jezeru se stejně nedá dostat nějak jinak snadněji. V deset hodin vycházíme, mrholí, mraky jsou zatím celkem vysoko.

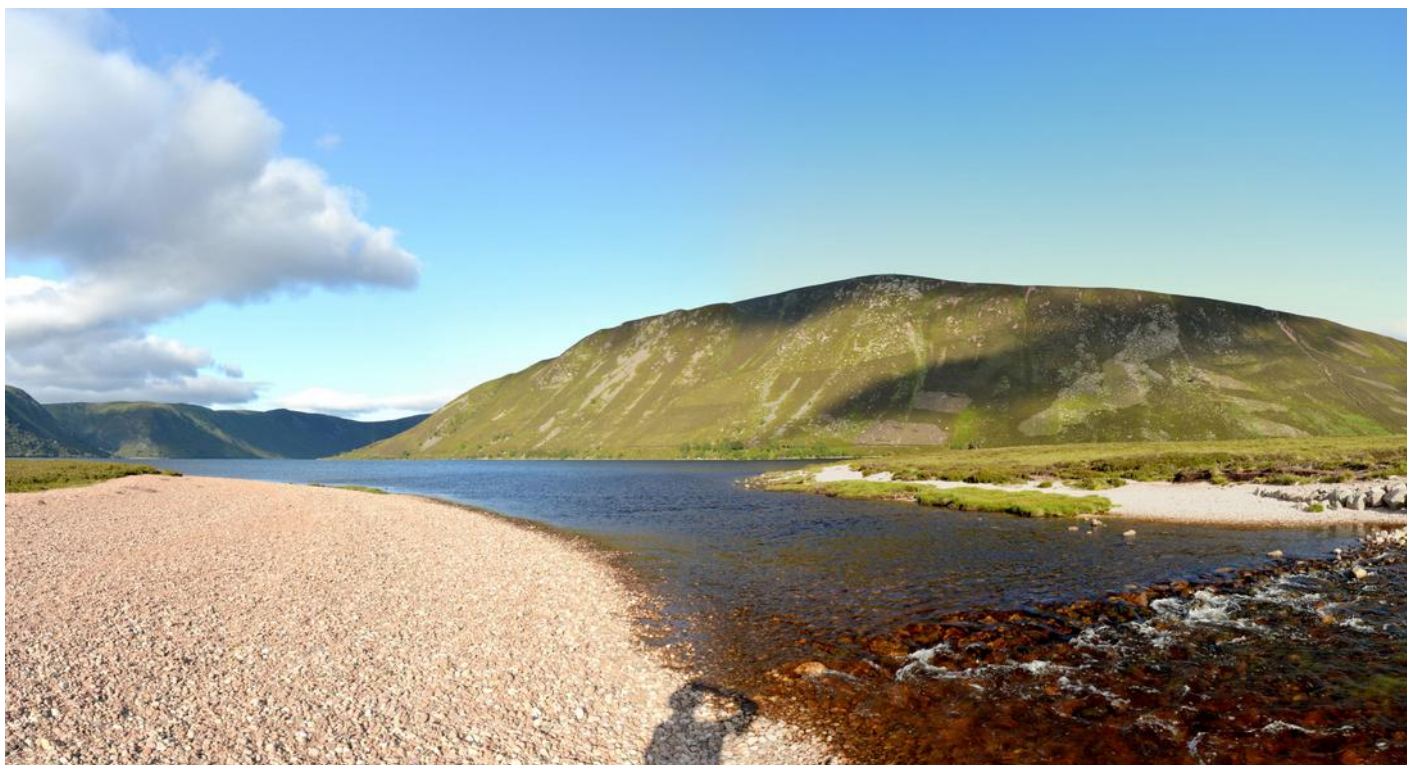
Upravená a pohodlná pěšinka nás vyvádí vysoko nad jezero Callater, u kterého jsme dnes spali. Vcházíme přímo do mraků. Čím dále od jezera do hor, tím více fouká a deštík se mění na slejvák. Ještě, že cestička je furt jasná, a i v mlze nemusíme bloudit. V předklonu, oba prokřehlí (rukavice a čepice ve vichru a slejváku nestačí; měli jsme se ještě více obléci) kráčíme stále dále. Není žádná možnost, jak si cestu zkrátit a sejít přímo k plánovanému jezeru. Slejvák přechází v normální déšť, ale fučí furt stejně a není vidět více než na 10 metrů. Ale stále se dá jít a díky jasné pěšince je i poznat kam jít – jdeme, co nejrychleji, abychom se zahřáli.

Ve 12.30 jsme na hřebeni Lochnagaru, u vysoké hromady kamenů Cac Carn Mor (1150 m). Nejvyšší bod masivu leží ještě o pět metrů výše, ale rádi ho dnes vynecháváme. Po chvíli pátrání (na vrcholu už jsou jen kameny a cesta tak není moc viditelná), nacházíme sestupovou cestičku, která míří přímo k jezeru Loch Muick. Rousek pod vrcholem potkáváme dnešní první turisty, trojici mířící vzhůru. Je nám furt strašná zima, je už trochu vidět do údolí, sešli jsme opět pod mrak. Kráčíme stále podél potoka, stezka je prudší, mijíme vodopády a scházíme k jezeru Muick /mek/ do borovicového hájku. I přes zataženou oblohu je pohled na jezero moc krásný. Jsou akorát dvě hodiny.

Na břehu je jen starý „historizující“ tajemný dům – usedlost se zataženými okny a žádná další stavba, žádná chatička. Ale kdo hledá, najde. Stačí pro- pátrat pořádně všechna zákoutí domu a jsme zase v *bothy*, která je jednou částí právě ony usedlosti. Dole je tmavá místnost s kamny, nahoře útulnější

Sestup z Lochnagaru, potok Glas Allt

NP Cairngorms, jezero Loch Muick

prostora na spaní. Konečně máme čas a prostor na oběd (promrzlí v dešti na hřebeni se nám jíst nechtělo).

Necháváme si tu věci a vyrazíme na výlet kolem jezera. Zrovna svítí sluníčko, bohužel brzy vystřídané deštěm. A tak se to střídá celé tři hodiny, kdy jdeme kolem celého jezera. Bohužel více prší než svítí, obloha je spíše šedá a je dost chladno. Rousek pod výtokem z jezera, na severním okraji je krásné informační centrum národního parku. Kolem jezera se poblíž nás volně pásli jeleni (jelen lesní), v největší sibírii jsme dopoledne na hřebenu potkali bělokura rousného skotského (*Lagopus lagopus scotica*), což je druh tetřeva, aneb taková malá, celkem plachá slepice. A také kolem nás dopoledne v mlze na vrcholcích hopkal zajíc běláček (*Lepus timidus*): to vše jsme se dozvěděli až tady, v infocentru. Také jsme tu pochopili, proč okolní krajina vypadá tak zvláštně. Správa národního parku postupně přibližně ve dvacetiletých intervalech vypaluje vřes a ten, jak postupně dorůstá, vytváří onu zvláštní různobarevnou mozaiku. Všechno se tady dělá kvůli ochraně právě toho bělokura skotského.

Jezero a okolí je celé nádherně panenské, žádné hospody, lavičky, cedule, rozcestníky – prostě všude jen divočina. Výjimkou působí oplocené malé lesíky, u kterých je na ceduli vysvětlen důvod: „aby je nesežrali jeleni“, i když si sami uvědomují, že to naruší onu panenskost divočiny.

Večer zase prší, jsme rádi, že nemusíme spát ve stanu. Dnes byl na počasí pro náš určitě nejdrsnější den. Oba jsme v dešti a vichru na vrcholu Lochnagaru velmi prochladli. Bylo pro nás dost psychicky vyčerpávající stoupat neznámou krajinou, nevidět skoro na krok a bát se, že cestička zmizí a zůstaneme ve vichru a ve slejváku sami. Kdybychom věděli, že cesta je všude naprosto zřetelná a že *bothy* určitě najdeme, tak by se nám šlo hned mnohem lépe.

Čt 9.7. Loch Muick - Ballater /pešo/ - Aviemore /stop/ - In- verness - Broadford (Skye) /bus/ - u Broadfordu /pešo/

Přemístovací den. Vstáváme už v šest, abychom se dnes dostali co možná nejdále. Je skoro jasno, ale chladno. V sedm opouštíme *bothy* a jdeme podél celého jezera již známou, pohodlnou cestou. Bohužel zase přichází mraky a slunce svítí jen občas. Před osmou jsme u infocentra parku a na parkovišti, kde začíná asfaltka.

Na větší silnici to máme přes 11 kiláků, veřejná doprava tu není, jdeme pěšky a zkoušíme stopovat. Po pěkně udržované úzké asfaltce kráčíme krásným údolím Glen Muick. Po hodině chůze projíždí první auto, nezastaví; za další půl hodinu druhé – taky nic. Cesta už vede většinou lesem, klesáme. Objevují se první usedlosti a nakonec i řeka Dee a pak už jen 1,5 km do centra městečka Ballater (je 10.30). Trek v národním parku Cairngorms jsme úspěšně dokončili, přešli jsme skoro celý park napříč, ale ještě ho neopouštíme.

Co teď? Jelikož nemáme lepší nápad, tak pojedeme na ostrov Skye, ležící v severozápadních části Skotska, a pokusíme se projít část treku *The Skye Trail*. Musíme objet hory a pokračovat na západ. Zkoušíme stopovat už v obci, stojíme tadý delší dobu, ale marně. Všimá si nás místní pán a dává nám rady, tak raději jdeme ještě asi dva kiláky po silnici na západ, kde odbočuje malinká silnička kolem hor. Jen se postavíme na místo, že začneme mávat na auta, hned nám zastavuje první auto. Samo se nás hned ptá, zda chceme do Aviemore (centrum národního parku Cairngorms). Radostně přikyvujeme. Asi hodinu nás anglický pár veze krásnou krajinou, severní částí národního parku, ve kterém stále jsme, až do Aviemore. Počítali jsme, že nám cesta sem bude trvat klidně i půl dne, manželé nám ušetřili spoustu času. Definitivně se tak s národním parkem loučíme.

Cairngorm jsou super hory, zažili jsme tu dva dny krásného skotského počasí. V samotných horách jsme spali pouze v super chatičkách. Je však třeba předem zjistit, kde bothy jsou, neexistuje oficiální mapa, kde by byly vyznačeny. Přesná mapa je k dispozici, ale jen pro toho, kdo je členem klubu, který ty chatičky vlastní. Lidí jsme potkali překvapivě celkem málo, ovšem když už byli, tak chodili klidně i ve velmi špatném počasí. Až na výjimky (5 km podél řeky Callater) jsme pili vodu odevšad, nikde nejsou žádné ovce ani krávy. Úspěšně jsme zde zdolali další nejvyšší vrcholy Británie, druhý, třetí, pátý a šestý. Na čtvrtém nejvyšším jsme byli v jeho úbočí a jen proto, že jsme se báli deště, který měl přijít, tak jsme přes něj nešli. Návštěva Cairngorm byla jednoznačně výborné rozhodnutí, které jsme na poslední chvíli učinili. V horách není žádné značení, žádné rozcestníky, prakticky ani mužici, takže mapa je nutností, podobě jako je třeba mít základní orientační schopnosti.

The Skye Trail

Hned po vysednutí v Aviemore, na místě, kde jsme cca před týdnem začínali naši cestu v Cairngorms, nasedáme na autobus do Inverness, náhodou zrovna čekal na zastávce (á 10 liber). Kolem 13.45 jsme v Invernessu, kde už to také známe. Vlak směr ostrov Skye nám právě ujel, stejně tak i přímý bus. Kupujeme si jízdenky na poslední podvečerní spoj (odjezd v 17.15, 25 liber na jednoho) a jdeme do infocentra hledat spojení na příští týden zpátky do Edinburghu, koupit si příslušné lístky (zpátky bohužel musíme zase jet přes Inverness a ještě tu musíme přespát, abychom byli co nejdříve v Edinburghu a měli na jeho prohlídku celý den), sehnat turistickou mapu části ostrova Skye, kam chceme jet, a dokoupit jídlo. Tři hodiny uběhly velmi rychle, ani jsme neměli možnost se více podívat po městě, a už nasedáme do autobusu, který jede do Portree – hlavního městečka na ostrově Skye. Jedeme zase podél jezera Loch Ness, pak údolím nahoru, podél pěkné přehrady a dolů k moři, dlouho jedeme podél zálivů klikatou silnicí. Přejíždíme po novém moderním vysokém mostě přes mořský záliv a po necelých třech hodinách jízdy jsme na ostrově Skye – vystupujeme nakonec o pár stanic dříve, než jsme plánovali, už ve velké vesnici Broadford. Večeříme na břehu moře, v krásném parčíku. Podobně jako celé odpoledne je pod mrakem, neprší. Vše kazí desítky tisíc *midgí*. Takže si mohu vybrat, zda buď jíst bagetu s *hummusem* (který se stal zde ve Skotsku naší oblíbenou stravou) s oblíbeným zakrytým sítkou a nebo budu při jídle rychle chodit tam a zpátky. Střídám chvílemi obě možnosti.

Na ostrově Skye bychom chtěli projít část treku „The Skye Trail“, který začíná právě tady v Broadfordu, a jde od jihu ostrova k severu. Kolem deváté hodiny se zvedáme a jdeme po silnici kilometr na jih směr vesnice Torrin a stavíme stan na prvním vhodném místě, u parkoviště po pravé straně. Jen je třeba přelézt plot, který tady oplocuje les. Vedle si dva kluci u svého stanu dělají oheň, asi aby je neotravovaly *midges*, my se před nimi schováváme raději do stanu. Oheň by se nesnesl s naším nehořlavým oblečením; tedy on by se s ním snesl, bohužel až moc.

Pá 10.7. U Broadford – Boreraig – Suisnish – Torrin – Zátoka Loch Slapin

Velmi deštivý den. V noci se rozpršelo, prší i ráno, všude nízké mraky. Odkládáme vstávání a po snídani proto ještě chvíli pospáváme, ale je to marné, stejně skoro furt prší. Balíme v krátkém „okně“, když zrovna neprší, a v 11 konečně vgrážíme. Opět se rozprší a tentokrát prší skoro bez přestávky až do večera. Když neprší, tak aspoň mží. U silnice, odkud začíná pěší cesta, je dokonce i ukazatel směru, kam máme jít, pak ještě jeden až dva další ukazatele a pak zase 15 kilometrů nic. Cesta je široká, bývalá vozová, ale dost podmáčená. Kus za starým lomem na mramor se cesta mění na pěšinu, resp. blátnu, začíná pořádná čvachtačka. Naše lehké běžecké boty jsou po krátké seznamce s vodou hned mokré, takže už pak ani

neřešíme, do čeho šlápneme, prostě je tu všude voda a bláto. Vystoupáme do sedýlka a podél potoka klesáme k moři. Kousek procházíme oplocenou „přírodní rezervací“: hurá žádné ovce, můžeme se napít z libovolného potoka. Jinak zatím na Skye jsou ovce všude. Na pobřeží procházíme dávno opuštěnou osadou Boreraig a jdeme (občas skáčíme přes vodu a jindy kličkujeme kolem bahna) po břehu moře. V dešti toho není moc vidět, místo je však působivé i tak. Všude se válí spousta plastů vyvržených mořem – fuj! Suisnish je další opuštěné místo na pobřeží, kterým procházíme. Obě místa jsou pustá důsledkem záměrného tzv. vyklízení skotské Vysočiny v 18. a v 19. století. V této části proběhla čistka v roce 1853: klan MacDonaldů vyhnal lidi z rozsáhlých území, aby měl více místa pro ovce. Cesta-necesta se mění na polňačku, jdeme k severu, opět podél moře. Po asi 3 km polňačka přechází na asfaltku, bylo by tu celkem dobré místo na stanování.

Jdeme až k hlavní silnici, odbočujeme vlevo a pokračujeme až do vesničky Torrin. Je to jen roztáhaná řada domků, žádné centrum, hospoda, kostel, autobusová zastávka (bus tu přitom jezdí), natož posezení na lavičkách. Tak kde se dnes máme naobědvat, když furt prší a není kde se schovat? Jediné suché místo je telefonní budka, kde Jana může v suchu nachystat jídlo. Já stojím venku v dešti a baštím. Po rychlém pozdním obědě se jdeme ohrát a napláňovat další cestu do útulné kavárny Blue Shed Cafe, na konci vsi. Jde

Skye, břeh moře, bývalá osada Boreraig

asi o jediný podnik v osadě. Pozor, zavírá v pět hodin, my přišli naštěstí včas, asi ve čtyři. Janu vyděsí zjištění, že se jí rozpadá nepromokává membránová bunda. Stala se děravou, na ramenech se jí zevnitř sloupila membrána. Ach jo. To jí měla na sobě tak maximálně sedmdesát dní, co bude dělat když pořád prší? Pokračujeme v dešti ještě kousíček za vesnici, až do konce zálivu Loch Slapin. Jsme už přímo pod horami Cuillin Hills, vysokými skoro tisíc metrů. Moc jsme se na ně těšili, není ale nic vidět. Stavíme stan v ústí moře, uprostřed širokého údolí, hned u silničního mostu přes řeku, snad tu budeme trochu chránění před větrem, který vane přímo od moře. Je sice jen tři čtvrtě na šest, ale nám to dnes stačilo. Prý tady má být údajně dobré místo na spaní a místo dobré je, jen musíme odstranit z trávy ovčí a další bobky, aby se sem vešel i náš stan. Pitnou vodu máme z kavárny (poprvé ve Skotsku za mírný peníz), užitková je v řece. Prší a prší a rozhodně nepřestává.

So 11.7. Zátoka Loch Slapin – Glasnakille – Elgol – zátoka Camasunary

Celou noc lilo, po sedmé najednou přestalo. Vaříme, snídáme.

- „Sakra, to už nestihneme sbalit v suchu!“

Bohužel zase lije. V dešti dobalujeme a ve slejváku jdeme po silnici směr Elgol (je 8 hodin). Naštěstí není tak chladno, jako v horách. Celkem jezdí dost aut. V dešti je vidět pouze přes zátoku na druhou stranu, nikam dále už ne. U samoty Kirkibost odbočujeme vlevo, chvíli jdeme po asfaltce, pak polňačkou a pak neoblíbeným blátíčkem nad pobřežím. Cesta je zničená od krav a ovcí, které se pasou všude kolem nás. Po 1,5 km přichází zlepšení – opět polňačka a pak zase asfalt. Opět jdeme kus pěšinkou (bahno), procházíme dokonce i lesem a už tu je asfalt. Nejprve jsme v osadě Glasnakille: ještě jdeme nad pobřežím, koukáme se na moře a trošku i na blízké ostrovy a odbočujeme do vnitrozemí, asi tři kilometry do vesničky Elgol. Elgol leží opět u moře, ale na západní straně. Hned první dům v obci je obchůdek, jediný ve vsi (otevřený po-so, vždy do pěti hodin).

Po asi hodině a půl bez deště nám zase prší. Opět tu není žádný přístřešek s lavičkou, ani lavička bez přístřešku, naštěstí krytý vstup do komunitního centra Elgolu nám slouží jako skvělé místo na obědvání (dobrý zákusek z obchodu na závěr jídla). Dole pod vsí je přístav, odkud se dá jet vyhlídkovou plavbu na okolní menší ostrovy nebo do blízkých zátok. Stoupáme asi 300 metrů po hlavní silnici a odbočujeme na pěšinku směr zátoka Camasunary. Předcházíme paní s batohem a velikou taškou v ruce (!), kam tady může jít? Cesta dále je střídavě buď bahnitá nebo velmi bahnitá. Už je jedno, kam šlapeme. Jdeme nad útesy, po úzké blátivé pěšině, musíme dávat velkého majzla. Jeden špatný krok nebo uklouznutí znamená pád dolů z útesu do moře. Naštěstí zrovna teď chvíli neprší. Překračujeme malé údolíčko na břehu: bláto, ovčí a kravská lejna, voda – a pokračujeme opět nad útesy: je to stále úzké a nebezpečné. Překvapivě jdeme kousek mezi stromy, lískami; ale spíše to je horší, než že by nám to pomáhalo, protože se musíme prodírat mezi větvemi. Už vidíme domečky v zátocě a blátem se

k ním blížíme. První domeček, který míjíme, je budoucí *bothy*, která se právě dostavuje, asi kilometr dále je velký soukromý dům (skoro celoročně obydlený) a úplně vzadu na druhé straně zátoky je náš domeček - *bothy* - původně starý rodinný dům.

Ve tři čtvrtě na tři sundáváme batohy v suchu domečku. Hned je poznat, že je dobře, že se staví nová *bothy* nadohled, tato je už dost zašlá. Dovnitř však neprší a ani skoro nefouká. Jsou tu dvě místnosti s krbem (akorát tu nikde není žádné palivo, jen chalupy z moře, které se dají sušit) a čtyři malé kamrlíky=ložnice. Pereme si a myjeme se v řece, co teče nedaleko a co se tu i vlévá do moře. Na pláži je naplaveno plno pokladů z moře: v chatičce je na policičky kupříkladu televize, kterou tady někdo z legrace vystavil. Odpoledne se rozprší pořádně a prší a prší. Do večera přichází další turisté, celkem nás tady je asi deset: Holanďané, Belgičani, dvě Němky, Němec. Ten je na tom asi nejhůře, přišel poslední, je úplně mokrý na kost a má mokré skoro všechno. Vypráví nám, že kdýž brodil malou říčku, co se má dát snadno přeskákat po kamenech, tak měl vodu až do pasu. Večer byl slejvák a v noci navíc pěkný vítr.

De 12.7. Camasunary

Ráno je zase mlžno, i kdýž zrovna neprší. Rádi bychom odsud pokračovali oklikou přes nejvyšší štít pohoří Cuillin Hills, strašně se na to těšíme. V tomto počasí nám ale připadá zcela zbytečné chodit po vrcholcích, kdýž jsou všude mraky. Čekáme a čekáme, spíme, čekáme, čas na čekání máme.

Zátoka Camasunary

The Bad Step, skála přímo nad mořem

Odpoledne je už jasné, že dnes počasí lepší nebude, nikam už nepůjdeme. A tak celý den trávíme absolutním nicneděláním, já jsem byl za celý den nejdále 100 metrů od chaty. Janča si sbírala škebličky na břehu moře, zkoumala brod přes řeku opodál a taky si šla do moře trochu ohřát jinak úplně prochladlá chodidla. Voda v moři a oschlé oblázky na břehu byly prostě teplejší než její nožky. Čtu si „kniha hostů“, ve které je překvapivě spousta českých i moravských zápisů. Do noci se chatka opět zaplnila a spí tady asi 15 lidí.

Po 13.7. Camasunary – The Bad Step – Loch Coruisk – Sligachan Hotel – Peinachorrain

Zatažený den. Ráno jsou opět všude mraky, i v 7, v 8 i v 9 hodin, tak jsme včera čekali zbytečně. V 9.30 vycházíme, je zataženo, neprší: hurá. Samotný *Skye Trail* pokračuje z Camasunary přímo na sever, my chceme jít oklikou přes srdce hor – vrcholky Cuillin Hills. Brodíme řeku hned vedle chatky; jde to snadno, je odliv, od včera nepršelo a řeka je pár metrů od ústí velmi mělká. Obcházíme horu po cestičce, která vede stále podél pobřeží. Pěšinka znamená jen kameny a nebo bláto. Větší část je bláto, málokdy malé kamínky, travička. Asi za hodinu a půl jsme v zálivu Loch nan Leachd. Zajíždí sem lodičky s výletníky z Elgola. Jsme na místě zvaném The Bad Step. I název naznačuje, že jsme v nejobtížnějším místě úseku (a celé naší prozatímní cesty ve Skotsku). Protáhnout se mezi skalami je ještě snadné, horší je úzká skalní římsa přímo nad vodou, nejprve po ní nahoru a pak dolů. Spíše je to

psychický problém, než fyzický. Obejít to nejde, všude jsou jen vysoké skály. Janča překonává svůj strach a oba to úspěšně zvládneme, na rozdíl od nějaké dvojice, kterou tu potkáváme. Vypadá to, že to otočili a jdou zpátky.

Ještě chvíli skáčíme po kamenech, přecházíme malinkou písečnou plážíčku (!) a jsme nad jezerem Coruisk. Plánovali jsme, že od jezera půjdeme přímo přes kopec 869 m (Bidein Druim nan Ramh). Ale všude jsou mraky a ještě navíc začíná pršet, nebudeme hledat prostup tam, kde ani nevedou žádné cesty. Půjdeme tedy odsud přímo k severu, přes nižší sedlo, a napojíme se na Skye Trail u hotelu Sligachan. Stoupáme blátem do sedla, jde to dost pomalu, furt se musí něco obcházet, abychom se moc nebořili. Míjíme pěkné jezírko a už jsme v sedle (320 m). Cesta dolů je úplně jiná. Bláto zmizelo a suchá vyšlapaná kamenitá cesta je mnohem pohodlnější. Je vidět na obě strany údolí, kam scházíme. Za mrhlení a ve společnosti *midges* obědváme.

- „Sakra, furt tady jste, jen jsme od Vás měli několik dní pokoj!“

Sestupujeme na hlavní cestičku (spojnice hotel Sligachan – Camasunary), jdeme širokým údolím furt k severu. Každou chvíli už je zase nějaké bláto, či skákání po kamenech, obcházení hodně bláta, méně bláta: jde nám to pomalu. Potkáváme turisty i cyklisty (!). Okolní hory jsou bohužel stále v mracích, nedá se nic dělat. Ve čtyři hodiny jsme u hotelu, stojícím na rozcestí silnic kousíček od moře. Zpáteční výhled na hory by tu byl fantastický, kdyby byl alespoň částečný.

Po půlhodinové přestávce, v 16.30 pokračujeme v cestě po Skye Trail. Procházíme kempem, co je hned vedle hotelu, a míříme po pobřeží moře k severovýchodu, směr Portree. Nejprve se plácáme hodně velkým blátem, později už jen lepší cestičkou – pěšinkou – naštěstí tady nevede po nebezpečných útesech ani kamenech. Pozorujeme hustý provoz na silnici na protější straně zálivu. Po dvou hodinách chůze v 18.30 jsme ušli 5 kilometrů a jsme na konci pěšiny, aneb na začátku asfaltky z druhé strany, v osadě Peinachorrain. Překvapivě se na chvíli objevuje mezi mraky modro a opravdové slunce, asi poprvé na ostrově Skye. U piknikoviště (stůl s lavičkami) stavíme stan, vaříme a marně se snažíme soužit s tisíci *midží*. Fuj. Škoda těch malých potvor, nedá se zase ani sedět venku, musíme hned zalézt do stanu. Jana si vybíhá k potůčku vyprat a opláchnout se a přichází skoro šílená z toho, jak se na ni *midges* bez ochranné sítky přes obličej rojily a pokousaly ji. Já jsem nucen si odskočit na velkou a *midges* mě také dost rozhodili, když mi vlezli do všech tělních otvorů a výstupků. Muchničky se dostanou všude; koušou sice zcela potichu, ale přesto nepříjemně. Při vaření a baštění večere se díváme na trajekt, co jezdí ze druhé strany zátoky na blízký ostrov Raasay. Za celý den jsme potkali přibližně 30 turistů, spousta dalších lidí byla odpoledne u hotelu Sligachan.

Út 14.7. Peinachorrain – Portree /pešo/ – Inverness /bus/

Zataženo, s mírnými přeháňkami. Dnes nás čeká poslední den turistiky v horách. Když vstáváme, je opět zataženo, ale neprší. Ráno je třeba opět proskočit bariérou z *midges* u stanu a už se dá venku fungovat celkem nor-

Detail sloupku ohrady pro ovce

málně. Čeká nás příjemná snídaně na lavičce u stolečku: opět vločková kaše (měli jsme nakoupeno pro změnu a zvědavost kilo mletého ovsa místo dr-
cených ovesných vloček). O půl deváté vyrážíme k severu, jdeme po asfaltce
podél pobřeží, přesně po popsané trase Skye Trail. Přibližujeme se k pobřeží,
dlouho jdeme s vyhlídkou na protější ostrov Raasay, ležící mezi Skye a
pevninou. Vypadá kopcovitě a prý je tam spousta cest vhodných pro pěší
tůry. Několik kilometrů postupně mjíme různé velké usedlosti, od chatiček
po velké haciendy. Skoro všechny se nám líbí, většinou vypadají velmi
vkusně. Vládne bílá barva zdí a kamenné (a umělo kamenné) střechy. Silnice
se furt vlní nahoru a dolů, mjí nás dosti aut v obou směrech. Po 12ti kilo-
metrech chůze se v dáli objevuje další záliv a u něho největší „město“ ost-
rova, Portree. Ještě chvíli mašírujeme, blížíme se k hlavní silnici. Přecházíme
po mostě přes řeku, pod ním odpočívají první turisté, co jsme dnes potkali.

Hned za mostkem odbočujeme doprava, kráčíme cestičkou podél řeky. Asi
po 300 metrech je na břehu pěkné místo na stang. Cestička je dále už jen
blátivá, boříme se do trávy s vodou. Už jsme na břehu moře, je právě odliv,
všude je jen bláto a chalupy. Cestičkou ve vysokých kapradinách vylezeme
na silnici a jsme na začátku Portree, kde začíná chodník pro pěší. Zbývá
nám ještě asi 1,5 kilometry do centra. V 11.30 (po třech hodinách chůze) jsme
v centru. Prohlížíme si informační centrum, obědváme na náměstí, poslou-
cháme mladé dudáky, procházíme si celé pěkné městečko: přístav, kopec
nad ním, kostel. Pěkné! Jen zcela nepochopitelně je hlavní náměstí zároveň
velkým parkovištěm kombinovaným s autobusovým nádražíčkem.

Úspěšně jsme absolvovali asi dvě třetiny celého Skye Trailu. Chtěli jsme původně ještě pokračovat k severu, na útesy, ale už nechceme dále šlapat zase v blátě mimo cesty. A tak trávíme celé odpoledne jen v městečku. Od rána je zataženo. Když chvílemi prší, tak to tady nikomu nevadí, nikdo nechodí s deštníkem. Ve tři čtvrtě na 6 nasedáme do autobusu, který nás má odvézt zpátky na pevninu, do města Inverness (á 25 liber). Když už málem opouštíme ostrov, tak najednou slunce osvítlí celé pohoří Cuillin Hills, na což jsme marně čekali od začátku pobytu na Skye, smůůůůůůla. Jedeme asi tři a půl hodin, opět super krajina, včetně dlouhé cesty podél jezera Loch Ness, vidíme ho už potřetí. V Inverness jdeme z nádraží asi tři čtvrtě hodin podél řeky na jih a v lesíku táboříme. Když stavíme stan, tak pochopitelně prší.

Skye Trail pro nás znamenal šest dní čekání na slunce, hory byly furt jen v mracích. Hezky bylo, až když jsme autobusem odjížděli. Dva a půl dne bylo skoro bez deště. Marně jsme v Cuillin Hills čekali na zlepšení počasí. Vrcholky jsme tak neviděli, ani jsme se netěšili z dalekých pohledů na okolní blízké a vzdálené ostrovy. Absolvovali jsme drsnější úseky v blátě i nudnější asfaltky; skvěle nám posloužila stará bothy u moře. Lidí jsme na cestách potkali jen málo. Midges byly extra otravné. Když na Skye náhodou svítí přesně takové slunce, jaké bývá na reklamních fotkách, ve všech knihách a na pohledech, tak to je tady jistě „ráj na zemi“. Škoda, že už jsme se nedostali do severní části ostrova, do pohoří Trotternish, ale stejně bychom toho moc neviděli.

Skye, městečko Portree, přístav

Edinburgh, panoráma města z nádherného parku Holyrood.

Co je na Skye výborné, jsou zdarma veřejně přístupné záchody a to asi ve všech obcích: s díky jsme je využili v Broadfordu, v Elgolu i v Portree. To na pevnině nemají.

Skye Trail je neoficiální, v terénu není nijak značen. Ukazatele směru byly jen u silnic a začátků cest a pak už nic. Pro orientaci je značení zcela nedostatečné, je třeba mít mapu a umět se v terénu pohybovat. A kdo chce jít po Skye Trail, tak musí mít vytištěný nějaký popis, jelikož na mapě Ordnance Survey není vlastní trek vyznačen (na mapě-popisu od Harvey cesta je, tuto mapu jsme však nesehnali).

Cesta ze severu Skotska dom

St 15.7. Inverness – Edinburgh – směrem na Londýn /bus/

Budíček máme po páté, v dešti balíme a o kus dále pod stříškou na břehu řeky snídáme. V 6.50 už sedíme v autobusu a jedeme přímým spojem do Edinburghu (á 20 liber). V dešti projíždíme Aviemore a objíždíme hory Cairngorm, tentokrát ze západu a z jihu. Opouštíme Vysočinu, krajina se mění, je už jen mírně zvlněná, zemědělská. O půl 11 jsme v Edinburghu, hlavním městě Skotska. Celý dnešní den máme čas na prohlídku města. Procházíme hlavní atrakce: Královskou milí, obdivujeme královnin palác, i hrad. Líbí se nám moderní stavby, např. parlament. Famózní je park s vysokým kopcem vysoko nad centrem, odkud je krásný výhled na celé město. Couráme i po tzv. „novém“ městě, dlouho si prohlížíme knížky v knihkupectví. Kupujeme si na památku a pro inspiraci kuchařku skotských sladkostí. Celý večer sedíme v jedné z ulic plné hospod v super podniku Dirty Dick, výborná kuchyně (tradiční *haggis* i ve vegetariánské verzi nám moc chutnal) a místní skotská piva: i *stout* (tmavé, svrchně kvašené) i *ale* /ejl/ (také svrchně kvašené). Před desátou večer opouštíme pěkné město a odjíždíme nočním autobusem do Londýna.

Čt 16.7. Londýn – ku Praze /bus/

O půl sedmé ráno jsme v Londýně, na nádraží Victoria. Batohy si necháme v úschovně (zde ani na sousedním vlakovém nádraží nemají žádné samoobslužné skříňky; jen úschovna s obsluhou á 4 libry) a máme celý den „volno“ na město. Jdeme pěšky přes centrum do Britského národního muzea, kde jsme od otevíračky v deset hodin skoro až do konce. Je to prý nejlepší muzeum světa, kde ani celý den zdaleka nestačí na prohlídku. Podrobně jsme viděli jen zlomek exponátů (a k tomu absolvovali dvě komentované prohlídky). Nohy i mozek máme řádně unaveny. Trochu se snažíme uvolnit krátkým podvečerním posezením v Hyde parku. Vracíme se na stejné nádraží a ve 20.30 odjíždíme přímým autobusem směr Praha.

- „Teď si vystupte!“

Je půlnoc a řidič nás suše a dle nás naprosto neplánovaně vyhazuje z autobusu. Bohužel už neřekl, že jsme na palubě trajektu a že budeme venku dvě a půl hodiny. Takže místo spánku, sedíme na lodi a čekáme, než zase budeme moci usnout na svých autobusových sedačkách.

Pá 17.7. 2015 – Lipsko – Praha /bus/- Brno /vlak/

Ve vedru přejíždíme celé Německo. Postupně zastavujeme v pěti německých městech od Düsseldorfu po Drážďany, a konečně jsme v Čechách a o půl sedmé navečer i v Praze. Dvacet tři hodin v autobuse už nemusíme hned tak opakovat. Ve tři čtvrtě na osm sedáme do vlaku, no konečně, přímého spoje do Brna, oceňujeme ten rozdíl, to důstojné pohodlí. V jedenáct večer jsme úspěšně doma, v našem bytě. Trochu deštivý třítdenní výlet úspěšně skončil.

Cesta do Skotska byl dobrý nápad, dobrá byla i realizace, moc se nám tam líbilo. Kdyby nám více svítilo sluníčko, tak by se nám líbilo ještě více. Na déšť jsme byli připraveni, ale stejně bychom ocenili více slunečních paprsků. Bohužel Janče nevydržela nepromokavá bundička. Ostatní vybavení fungovalo bez problémů. Nejlepší to bylo v národním parku Cairngorms, hlavně v jeho severní části, zažili jsme i krásný výstup a pobyt na Ben Nevisu. Pro příště bychom si lépe předem nastudovali, kde přesně leží všechny bothy.

Londýn, zcela ekologický taxík

Londýn, cyklisté všude

Praktické informace

Protože jsme věděli, že přijedeme na místo v sobotu večer a v neděli ráno, kdy jsou obchody uzavřeny, tak jsme si mapu cesty West Highland Way od vydavatelství Harvey koupili přes internet doma na Moravě. Další mapy jsme dokoupili na místě. Mapy Harvey nám přišly mnohem lepší než od Ordnance Survey: je v nich více cestiček, chat i dalších turistických informací. Pro dohledání informací na internetu jsme použili turistické mapy www.walkingclub.org.uk/hills/the-cairngorms-map.shtml. Orientační seznam a velmi hrubá mapa všech bothy je na www.mountainbothies.org.uk/locationmap.asp

West Highland Way byla celá dobře značená, což je (asi kromě dalších dálkových značených cest ve Skotsku) naprostá výjimka. Jinde značené cesty nejsou. Zase se dá chodit kdekoliv a skoro všude i volně nocovat.

Jako už tradičně se nám velmi osvědčily lehké batohy. Mohli jsme jít bez nadávání na popruhy, bez častých zastávek na odpočinek kvůli bolavým zádkám. Dostali jsme na tzv. „základní váhu“ batohu kolem **šesti kilogramů**. Základní váha zahrnuje všechno vybavení v batohu, kromě toho, co nosíme na sobě (oblečení na sebe, lehoučké běhací boty, teleskopické hůlky) a toho, co se spotřebuje na cestě (voda, všechno jídlo, palivo). Naše kompletně sbaleté batohy měly s výbavou na tři týdny a trochou jídla na začátku putování u Glasgow asi kolem deseti až jedenácti kilo.

Na tři týdny jsme vyrazili jen v lehoučkých běhacích botách, podobně jako už loni na podzim na týden do Francie. Za celou dobu jsme ani jeden z nás neměli ani malinký puchýř. Když boty zmokly, rychle uschly. Bláto z bot se dalo snadno vyprat. Na vyšlapané pěšinky byly boty super, náročnější to bylo v blátivém terénu, kdy jsme museli dávat velký pozor, kam šlapeme. Mimo cesty by možná byly lepší pohorky. Pro příště by bylo důležité odhadnout, jak moc se bude chodit divokou krajinou a jak moc po nějakých pěšinkách a cestičkách.

Levné vlakové spojení do Británie jsme koupili kombinací přes rakouské ÖBB a německé dráhy. Už když jsme měli jízdenky koupeng, jsme objevili neuvěřitelně obsáhlý web www.seat61.com/Austria.htm, který velmi podrobně popisuje, jak se dostat vlakem co nejlevněji z Londýna do Vídně a zpět (včetně podrobného návodu, jak rychle přestupovat v Bruselu).

Ve Skotsku je celkem draho. Řešením je vzít si úplně všechno jídlo s sebou z domu. My jsme si nechtěli hrát „hru na soumary“, tak jsme si jídla vzali jen přiměřeně a cestou jsme dokupovali. Měli jsme na začátek z domů šest snídaní, obědů a večeří a navíc pár základních surovin na celou dobu (sůl, cukr, mléko, olej, koření).

Z typických skotských nápojů, jsme si kupovali pivo a místní limonádu Irn-Bru.

Ostrov Skye, skotský náhorní skot

BAKEHOUSE CLOSE

148

Architecture+DesignScotland

Architecture+DesignScotland

